

A vastagbélszűrésről

A KÓRHÁZ c. folyóirat szeptemberi számában megjelent „Gyenge szűrés, felelőtlen betegek” c., kissé pesszimista hangvételű cikkhez szeretnék hozzászólni személyes tapasztalataink alapján.

A Magyarországon tervezett vastagbél-, végbélrákszűrés mintájára szerveztük meg az ajkai vastagbél- és végbélszűrés, mely az Országos Onkológiai Intézzel (OOI) közösen került lebonyolításra 2003–2004 között. Eredményeinkről számos hazai és nemzetközi fórumon beszámoltunk. A kétlépcsős szűrés során a székletből immunkémiai módszerrel rejtett vér kimutatása történik (hemoglobin és albumin). A szűrésben részt vettek 6-8%-ánál pozitív volt a teszt, és ezeknél a betegeknél vastagbél- és végbélszűrés végeztünk – vizsgálatunkban ezt 93%-ban sikerült is megvalósítani, míg a lakossági részvétel a szűrésen 46%-os volt (a célt 50–70 éves populációból). A lakosság kedvezően fogadta a vastagbél- és végbélszűrés, az önkormányzat pedig anyagilag is támogatta nemcsak a szűrés, de a lakosok részvételét is. A széleskörű médiakampány biztosította a lakosság minél nagyobb arányú részvételét. A colonoscopiák száma kb. 1/3-ával nőtt meg, azonban ezt mind a kollégák, mind pedig a személyzet megértéssel fogadta. A szűrés költségei (szponzorok által finanszírozva) gyakorlatilag a kazettaárra szorítkoztak (250 Ft). A kulcskérdés azonban a colonoscpia és

KITEKINTŐ

A húsfogyasztással fokozódik a bélrák veszélye

100 gramm vörös hús vagy hústermék napi fogyasztása 50%-kal emeli a bélrák veszélyét. Ezzel szemben ugyanilyen mennyiségű hal felére csökkenti a kockázatot – jutott erre az eredményre a potsdami táplálkozástudományi intézet. A tanulmányban összesen közel 500 000 ember vett részt. Ha egyéb tényezőket is figyelembe vesznek, pl. kor, napi kalóriafelvétel, súly, testi aktivitás, dohány- és alkoholfogyasztás, valamint ballasztanyagok és a folsav napi mennyisége, akkor a résztvevő kutatók szignifikáns összefüggést látnak a rák aránya és a hús, húskészítmények és hal fogyasztásának napi mennyisége között: 100 gramm sertés-, marha-, bárány- vagy borjúhús naponta a rák kockázatát 49%-kal emeli, és 100 gramm kolbász, szalonna, húskonzerv vagy sonka akár 70 %-kal. Ezzel szemben napi 100 gramm hal a kockázatot kb. 50%-kal csökkenti. A szárnyas fogyasztásnak nincs befolyása a bélrák megbetegedés kockázatára.

Gesundheit und Gesellschaft

a műszerek. A műszerek régiek, már kétszer amortizálódtak, cseréjük egyébként is szükséges, nemcsak a szűrés miatt (erre határozott ígéret van az önkormányzat részéről). Az immun-savót az OOI térítésmentesen bocsátotta a program rendelkezésére. A kiszűrt korai rákok a sebészeket is meglepéssel töltötték el, és 100%-ban resekabilisak voltak. A számos polip pedig a gasztroenterológusokat töltötte el örömmel, hiszen ezzel szekunder prevenciót is végeztek. A többféle szűrési módszer közül hazánkban a cikkben említett colonoscopiás szűrésnek jelenleg nincs realitása a szűrés kapacitása miatt. A célpopuláció (mintegy 2 millió lakos) tömegszűrésére a jelenlegi szűrési modell (székletvér-kimutatás immunkémiai módszerrel és a pozitívoknál colonoscpia) tűnik reálisnak a hazai viszonyok között. A székletből kimutatásához nem kell diétát tartani, a

kettős fehérjekimutatás pedig fokozza a találati biztonságot: 4 tumor (a kiszűrt 13-ból) és a polipok egyharmada csak albuminnal volt kimutatható. Ha mindehhez hozzávesszük azt, hogy a jelenlegi kórházi gyakorlatban használatos guajakpróbát felváltanánk immunkémiai kimutatással, a felszabaduló kapacitás (endoszkópos) elegendő lenne a szűrésből származó pozitív esetek kivizsgálására.

A tervek szerint a szűrésből származó többletteljesítmény kikerül a degresszió alól – így a finanszírozás szempontjából sincs akadálya a szűrésnek. Ha mindehhez még hozzávesszük azt, hogy mind a vastagbél- és végbélrák incidenciájában, mind pedig a halálozásban világszerte vagyunk, valóban sürgető az országos vastagbél- és végbélszűrés mielőbbi bevezetése. Az Ajkai Modell tapasztalatait felhasználva Hatvanban, Békéscsabán, Újpesten is elindult a vastagbél- és végbélszűrés, Mórton, Kecskeméten pedig tervezik a bevezetését. A lakosság egyértelműen pozitívan fogadta és mielőbbi teljes bevezetését követeli.

Eredményeink alapján nemcsak megvalósíthatónak, hanem gazdaságosnak is tartjuk magát a szűrés, azoknak a korai eseteknek a felderítéséről nem is beszélve, akiknél így végleges gyógyulás érhető el, s ez mindannyiunk közös érdeke.

KITEKINTŐ

WHO: Határozat a rákmegelőzésről és ellenőrzésről

Azért, hogy az új rákmegbetegedések növekvő számát leküzdjék, a WHO 58. közgyűlése egy új határozatról döntött a rákmegelőzésről és ellenőrzéséről. A WHO nyilatkozata szerint a rák a második leggyakoribb betegség 20 millió érintettel és évente 7 millió halottal. Emellett az új megbetegedések száma (incidencia) a dohányzás, az egészségtelen táplálkozás, a fizikai inaktivitás, de ez az infekciók miatt is állandóan növekszik. A határozat ezért valamennyi tagállamot felhívja arra, hogy fokozza törekvéseit a rák leküzdésére és fejlesszen ki nemzeti programokat, amelyek prevenciót, korai felismerést és szűrés tartalmazzanak, valamint kezelést és palliatív ellátást. Míg a WHO jelenleg egy globális rákellenőrzési stratégia fejlesztésén dolgozik, míg a WHO saját IARC ügynöksége (International Agency for Research on Cancer) tovább dolgozik a rákkutatáson és a tagállamok rendelkezésére áll irányelvek, intervenciók és prevenciók stratégiák fejlesztésében.

*Eureport Social***DR. CSONKA CSABA**

sebész főorvos, az ajkai vastagbél- és végbélszűrés koordinátora